

Rozhýbaný kraj

Máj / 2023

 KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Peter Bič Project medzi ocenenými osobnosťami

Prečítajte si rozhovor s Petrom Bičom a Viktóriou Vargovou.

Prvá medzinárodná maturita na východe

Pohľad do zrkadla a chuť do života

Pekné čítanie prajem. Mesiac knihy a bláznov strieda čas lásky a rozpuku. Nech je pre každého z nás inšpiráciou a posilňuje túžbu zanechať po sebe čo najviac pekného, užitočného, prospešného a zmysluplného. Ako to povedal Albert Einstein? „Netúž po tom, aby si mal úspech, ale skôr po tom, aby tvoja práca mala hodnotu.“ A práve čaro tohto významu stelesňujú ocenené osobnosti Košického kraja, ktorým patrí veľké „Ďakujem“. Všetci výnimoční ľudia sú vzorom a príkladom toho, ako sa to má a musí robiť. Títo naši veľkí hrdinovia, parafrázujú Marka Twaina, už dávno prišli na to, ktoré dva dni sú najdôležitejšie v ich živote. Nielen dátum narodenia, ale aj deň, kedy prišli na to, prečo sa narodili. Aj keď človek mieni, život a čas mení. V tomto prípade ministerstvo a okolnosti. Mali sme a stále máme veľké plány s významným projektom Kreatívneho centra pre celý východ.

Máj je aj mesiacom lásky, ktorú si prejavujeme nielen medzi sebou, ale na každom kroku doma či počas oddychu.

Rastislav Trnka

predseda KSK
predseda@vucke.sk

Napriek vynaloženiu nášho obrovského úsilia, energie a času už od začiatku projektu hviezdy, resp. Ministerstvo kultúry SR nám nie je naklonené. Z ich strany chýbajú usmernenia, odpovede, a tým časové i finančné riziká narástli astronomicky. Tento projekt sme museli odpískať, ale napriek tomu nehádzame flintu do žita. Jedinečných výziev sa však nevzdávame. Inovatívnym zámerom je plánované zavádzanie vodíkových autobusov do prímestskej dopravy v rámci samostatnej obchodnej spoločnosti, ktorá zabezpečí ekologický vozidlový park prímestských autobusov s vodíkovou technológiou. Máj je aj mesiacom lásky, ktorú si prejavujeme nielen medzi sebou, ale na každom kroku doma či počas oddychu. To, čo kvitne a farebné, naberá na kráse i pôvabe, zvykne prinášať radosť, pohodu a zanietenie, aby sme sa odhodlane pozreli do zrkadla vlastnej činnosti a našli tam dostatočnú dávku na naplnenie smelých predsavzatí.

Obsah

Ocenili sme výnimočných východniarov

Šikovné ruky a múdra hlava ich preslávili i za hranicami krajiny. Na slávnostnom galavečeri sme ocenili mená svetových rozmerov, ktorým predseda učaroval východ. Jedno je isté, dokázali veľké veci.

str. 10 - 11

Medzinárodná maturita už aj v kraji

Košický kraj rozhýbal svetové vzdelanie pre ambiciózných stredoškólkov. Od najbližšieho školského roka majú študenti možnosť prihlásiť sa na štúdium programu s medzinárodnou maturitou IB Diploma Programme, ktorú uznávajú aj svetové univerzity. Ponúkať ho bude župné Gymnázium, Šrobárova 1, Košice.

str. 9

Vodíkové údolie i autobusy

Košická župa sa zapojila do výzvy, v ktorej môže spolu so slovenskými i zahraničnými partnermi získať 9 miliónov eur na vytvorenie Vodíkového údolia. Východniari sú tak opäť o krok bližšie k tomu, aby sa v kraji vyrábali aj spotrebovali vodík.

str. 12

Rozhovo

s Peter Bič Project

Veľmi si vážime správy fanúšikov, že im naša hudba pomáha preklenúť ťažké obdobia.

Pôvodne to mal byť len dočasný hudobný projekt skupiny kamarátov, ktorí chceli hrať pre kluby bez komerčného úspechu. Ich najznámejšia skladba Hey now sa však stala hitom nielen doma, ale aj v zahraničí. Košická skupina Peter Bič Project (PBP) pôsobí na hudobnej scéne od roku 2010. Sformoval ju Košičan Peter Bič, ku ktorému sa od roku 2016 pridala speváčka Viktória Vargová a kapela zároveň prešla personálnou a hudobnou transformáciou. Na svojom konte majú päť albumov a množstvo hitov, ako Skúsime sa nájsť, Where Did You Go či Nedívaj sa tak. Koncom apríla získali v rámci odovzdávania cien Osobnosti KSK Čestnú cenu predsedu KSK za rok 2022.

Aká bola vaša motivácia založiť skupinu Peter Bič Project?

PB: Dlhé roky som pôsobil ako gitarista v rôznych projektoch a kapelách ako IMT Smile, s Janou Kirschner, Richardom Müllerom, Petrom Lipom, neviem či je vlastne na Slovensku interpret, s ktorým som nehral. Keď som hral s IMT Smile, tak som mal rôzne svoje projekty, ako napríklad skupina Stereo, či pomáhal spevákom, ako napríklad Adam Ďurica. Začal som skladať vlastné piesne a bolo na čase založiť si vlastnú kapelu, tak vznikol Peter Bič Project ako „bočák“ popri IMT Smile, kde som hral na plný úväzok. Chcel som kapelu, kde budem hrať s kamarátmi pre kamarátov v krčme a budeme sa spolu zabávať, taký úlet. No vznikla pesnička Hey Now a stali sme sa úspešní, začali hrať na veľkých pódiových a tým pádom som sa začal oddeľovať od IMT Smile, až som sa nakoniec rozhodol zostať pri vlastnom projekte a rozvíjať ho.

Ako sa posunul PBP od skladby Hey Now po aktuálne skladby Máj či Sekera z albumu Hlava?

PB: Posunul sa hlavne v tom, že sme začali spievať v slovenčine. Z pôvodnej zostavy kapely tam už nie je nikto okrem mňa, do kapely prišla speváčka Viktória, ktorá tomu dala iný nádych a šmrnc. Začal som spievať aj ja, čiže sa to úplne odklonilo od pôvodnej tvorby, ktorú sme robili a začalo to byť také slovenské, také naše. Teraz Peter Bič Project vyzerá tak, ako som si to vždy predstavoval. Keď som predtým hral v kapelách, tak som sa vždy trochu musel prispôbovať. Ivo Bič a Daša Kostovčík chceli spievať po

anglicky, no ja som vždy chcel ísť tou slovenskou cestou, byť bližšie našim fanúšikom, ktorí tu žijú a spievať o tom, čo tu zijeme my a myslím, že sa to podarilo. Kapela rastie každým dňom a toto presmerovanie nám prinieslo oveľa viac fanúšikov, ako sme mali predtým.

Ako fanúšikovia vnímali zmenu speváčky v kapele, museli ste si na koncertoch svoje miesto obhájiť?

VV: Ľudia boli zvyknutí na hlas Dašky Kostovčík, ktorý bol špecifický pre PBP. Zrazu, keď prišli fanúšikovia na koncert a videli tam inú speváčku, počuli iný hlas, tak možno skrz toho to bolo náročné, pretože ľudia majú sklón porovnávať. Myslím si, že to celkom rýchlo prijali, hlavne keď sa skupina transformovala a začali sme spievať po slovensky.

Je prirodzené, že známe osobnosti ľudia spoznávajú na ulici a oslovujú ich. Ako to máte vy, je vám to nepríjemné alebo to beriete ako neoddeliteľnú súčasť muzikantskej kariéry?

PB: Nerobí nám problém dať podpis či spraviť si spoločnú fotku, je to prirodzená súčasť toho celého, čo k tomu patrí. Každý z nás by sa chcel odfotiť s nejakým svojím idolom. Je to niekedy veľmi príjemné sa stretnúť po koncerte s fanúšikmi a porozprávať sa s nimi o tom, aký mali zážitok z koncertu a čo im naša hudba dáva v živote a je mnoho rôznych príbehov, ktoré nám ľudia píšú, aké ťažké chvíle zažívajú a naša hudba im pomáha dostať sa z toho. Myslím si, že jedna fotka nestojí náš čas, keď tým niekomu môžeme spraviť pekný deň a nám tak isto. Kým ľudia nie sú úplne otravní alebo opití, tak je to v poriadku, lebo aj také momenty sa dejú.

Hovoríte, že ľudia vám píšú v zložitých životných momentoch, ťažkých životných situáciách, kedy im pomáha vaša hudba. Zarezoval vo vás nejaký konkrétny príbeh?

PB: Takýchto príbehov je viacero a veľmi si ich vážime, že naša hudba dokáže liečiť alebo pomáhať ľuďom preklenúť ťažké obdobia. Pani nám povedala, že jej zomrel syn a pesnička Stoj jej veľmi pomáhala, aby sa z toho dostala. Alebo pani, ktorá ležala v nemocnici s ťažkou chorobou a jediné, čo jej pomáhalo, bola naša muzika.

Niektoré z vašich klipov k skladbám máte natočené aj v rôznych lokalitách Košického kraja. Je to zámer alebo skôr náhoda?

VV: Skôr je to náhoda, lebo lokality do klipov si vyberáme podľa toho, kde sme už boli a páčia sa nám a či sa nám hodia do klipu. Nie je to vyslovene, že by sme chceli reprezentovať Košický kraj v klipoch, ale je tu toľko krásnych lokalít, že ich máme často v našich klipoch.

Áké sú najobľúbenejšie lokality v Košickom kraji?

VV: Mój byt (smiech). Veľmi rada sa prechádzam po Hlavnej ulici v Košiciach, vyťahnem bicykel a idem na Dominikánske námestie, ktoré má úžasnú atmosféru alebo sa prejdem do parku Anička. Rada si chodím zajazdiť na koníkoch na Chatu Hrešná v Kavečanoch. Je množstvo miest, ktoré tu mám rada a hlavne som rada, že tu žijem.

Čo vás baví najviac z celej škály muzikantských činností - príprava albumu, nahrávanie skladieb, koncerty, spev, hranie?

PB: Baví ma byť v štúdiu, skladať hudbu na nové skladby. No najviac sú pre mňa koncerty, hrať pre ľudí, užívať si atmosféru a vidieť, ako ľudia spievajú, ako si to užívajú. Muzika bola pre mňa vždy na prvom mieste kvôli tomu, aby sme ju mohli posúvať ďalej a ten odkaz posúvať medzi ľuďmi.

VV: Všetky tieto činnosti majú trochu inú atmosféru a baví ma všetko, čo sa toho týka. Samotné skúšanie a hľadanie podôb tých piesní je zaujímavé. No pre mňa sú najviac koncerty, atmosféra a zábava na nich. Zdieľanie radosti s fanúšikmi, vidieť ich spievať a tleskať a keď je koncert so sedením, tak začnú odhadzovať stoličky a tancovať, tak to je úžasné.

Čo pre vás znamená zisk Čestnej ceny predsedu KSK za rok 2022?

PB: Je milé, keď niekto ocení vašu prácu a uctí si to, čo robíte a chce vám dať cenu, za to, čo ste priniesli a dávate ľuďom. Veľmi sa z toho tešíme.

VV: Je úžasné, že si ľudia vážia, ak človek niečo robí a oceňujú jeho schopnosti. Za cenu som veľmi vďačná.

Správa ciest KSK začína stavebnú sezónu na cestách a mostoch

Prvé jarné mesiace znamenajú pre Správu ciest KSK aj začiatok stavebnej sezóny. Aj napriek obmedzenému rozpočtu, najmä z dôvodu schválenia vyššieho daňového bonusu NR SR a s ním spojeným výpadkom dane z príjmov, budú tento rok realizované rekonštrukcie na župných cestách a mostoch. V roku 2023 by mala byť ukončená rekonštrukcia na 23

mostoch. Dokončia sa najmä projekty z minulého roka, no s novými investíciami kraj neráta, keďže na tento účel sú určené len 2 % z krajskej kasy. Na bežnú údržbu ciest a mostov vyčlenil kraj približne 25 miliónov eur. Do konca roka 2023 plánuje župa ukončiť sedem projektov z IROP (Integrovaný regionálny operačný program). Jedným z nich je úsek

Košice – Veľké Kapušany – hranica Ukrajiny. Rekonštruovaný úsek začína v okrese Trebišov v obciach Zemplínska Teplica, Egreš, Čelovce, Nižný Žipov, Stanča, Zemplínsky Branč a Brehov. V okrese Michalovce vedie cez obce Oborín a Veľké Raškovce. Koncom mája začne rekonštrukcia vozovky so začiatkom na hranici okresov Košice/Košice – okolie (bývalé kúpalisko) až po most cez vodnú nádrž Ružín, za ktorým aktuálne prebieha sanácia oporného múru. Súčasťou tohto projektu je aj rekonštrukcia piatich mostov až po Spišské Vlachy. Tri mosty opravíme aj v rámci IROP Moldava – Jasov – Košice a cesta II. triedy Bohdanove – Herľany. V júni dokončia most za obcou Stretava a na jeseň most v obci Bohdanovce spolu s mostom za obcou Slanec. V týchto dňoch začala komplexná rekonštrukcia cesty od križovatky Kostoľany nad Hornádcom do obce Sokol. V okrese Michalovce do konca júna dokončíme most za obcou Zemplínska Široká. Most k Zemplínskej šírave, most za obcou Poruba pod Vihorlatom a most pred obcou Záhor by mali byť dokončené do konca leta. V auguste dokončíme komplikovanú sanáciu oporného múru v Zatiné za takmer 800-tisíc eur.

Na Gemeri a Spiši sa do konca roka, v rámci IROP projektov, dokončí rekonštrukcia cesty Gemerská Poloma – Spišská Nová Ves – Harichovce – D1. Vo februári začala v Kluknave sanácia oporného múru, ktorá by mala byť ukončená v priebehu leta. V júni ukončia práce na moste cez Ružín za obcou Margecany a v druhom polroku začne rekonštrukcia mosta cez potok Peklisko v obci Olnava. V lete ukončia v Rožňavskom okrese rekonštrukciu priepustu za obcou Jovice a v okrese Trebišov práce na moste pred obcou Kravany.

Unikátna lakovňa a učebňa elektromobility

Moderné vybavenie posúva výučbu novej generácie odborníkov v automobilovom priemysle na novú úroveň.

Budúci autoopravári, mechatronici a lakovníci majú dôvod na radosť! Stredná odborná škola automobilová v Košiciach v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja v marci oficiálne otvorila vysokošpecializované a unikátne učebne v rámci projektu „Stredná odborná škola automobilová – brána do Tvojej profesijnej budúcnosti“ v celkovej hodnote 332 000 eur. Žiaci získali nové možnosti profesionálneho rozvoja na najmodernejších vzdelávacích pomôckach, ktoré im v budúcej kariére pomôžu uplatniť sa na trhu práce. Investícia do vzdelávania prichádza v čase, kedy sa pri Košiciach začalo s výstavbou svetoznámej automobilky Volvo. Ako jediní študenti na Slovensku v odbore autoopravár - lakovník môžu využívať vlastnú modernú a špičkovú lakovňu. Disponuje úsporným a efektívnym

striekacím boxom, miešačkou farieb, vzorkovníkom, ale aj počítačom so špeciálnym softvérom na miešanie farieb a spektrofotometrom slúžiacim na výber odtieňa. Okrem lakovne škola zároveň otvorila aj novú učebňu elektromobility, kde si budúci odborníci v autopriemysle v praxi vyskúšajú svoje poznatky počas riešenia simulovaných problémov na skutočnom elektromobile, pričom dokážu reálne nahliadnuť do útrobov vozidla. V učebni elektromobility sa nachádza funkčný model auta BMW i3, špeciálne navrhnutý na použitie v školskom prostredí s dôrazom na bezpečnú manipuláciu. Elektromobil má plne funkčný vysokonapäťový systém s vyše 30 elektrickými meracími bodmi. Vďaka veľkorysým rezom sú najdôležitejšie komponenty auta viditeľné, čo uľahčuje spoznávanie jeho funkcií. Súčasťou je aj systém CarTrain so

simulátorom, ktorý umožňuje aktiváciu rôznych porúch systémov vozidla, pričom si žiaci prakticky vyskúšajú riešenie vzniknutých problémov. Vo výbave učebne je aj nabíjacia stanica a kompaktný laboratórny simulátor stabilizačných systémov ABS, ASR a ESP s označením UniTrain-I. SOŠ automobilová v rámci projektu získala zároveň dve nové ZERO učebne využívané pre potreby odborných predmetov v autoopravárstve, plne funkčný školský pneuservis s novými technológiami a zdvíhákmi, ako aj moderné vybavenie na servis klimatizácie automobilov. Mladá generácia má pripravenú cieľovú rovinku k úspešnému vstupu do perspektívnej profesie, ktorá sa začala konečne rozvíjať už aj v Košickom kraji a s reálnymi možnosťami uplatnenia.

YOUTHopia nie je pre mladých žiadnou utópiou

Košický samosprávny kraj patrí do päťice európskych regiónov, ktoré sa zapojili do celoeurópskej komunikačnej kampane YOUTHopia. Cieľom kampane Združenia európskych regiónov je na jednej strane zvýšiť záujem mladých ľudí o európske projekty a kohézne fondy, ktoré im poskytujú mnohé výhody a zvyšujú ich konkurencieschopnosť na trhu práce. Projekty z kohéznych fondov pomáhajú zmierniť medziregionálne rozdiely a vyrovnáť podmienky a možnosti uplatnenia v jednotlivých regiónoch. Na strane druhej si kampaň dáva za cieľ riešiť vysokú nezamestnanosť mladých ľudí v Európe, ktorá sa prudko zvýšila po pandémii.

Vila Praha je zbúraná. Turzov čakajú ďalšie míľniky

Jedinečná lokalita bývalých Turzovských kúpeľov pri Gelnici sa v roku 2023 dočká veľkých zmien.

Turzov je obľúbená a stále vyhľadávaná destinácia východiarov, ktorá sa preslávila už za čias monarchie. Zub času, ako aj nezáujem si na historických objektoch bývalých Turzovských kúpeľov vyžiadali značnú daň. Košický samosprávny kraj odkúpil celý areál spolu s banským jazerom a štyrmi budovami so zámerom priniesť lokalite zašlú slávu. Prvým a najviditeľnejším krokom k revitalizácii bola asanácia ikonickej vily Praha, ktorá podľa statikov musela byť zbúraná až po základy. Kraj zároveň vyhlásil medzinárodnú architektonicko-urbanistickú krajinársku súťaž, aby východniari získali tú najlepšiu a najkrajšiu podobu nového objektu, ktorý vyrastie na mieste bývalej vily Praha. Župa od architektov požaduje, aby prepojili národnú kultúrnu pamiatku a jej okolie s požiadavkami modernej

doby. Víťazný návrh a výsledky súťaže budú známe už v polovici septembra 2023. Hlavným zámerom kraja je pripraviť areál bývalých kúpeľov pre potenciálnych investorov s dostatočnou prípravou územia a zabezpečením všetkých potrebných inžinierskych sietí. Podmienkou Košickej župy je zároveň zachovanie a rozvíjanie historického, turistického a prírodného potenciálu územia, ktoré môže v budúcnosti vytvoriť až 45 priamych pracovných miest s ďalšími príležitosťami aj pre podnikateľov a dodávateľov tovarov a externých služieb. V tomto roku čaká Turzov pasportizácia objektov a inžinierskych sietí, ako aj hydrologický prieskum podzemných aj povrchových vôd s cieľom získania podrobných informácií o výdatnosti zdrojov vody. V areáli bývalých Turzovských kúpeľov pribud-

ne aj nové, moderné a voľne dostupné ohnisko s vlastným skladom na drevo. Bude vybavené nabíjacou stanicou pre bicykle a kolobežky, osvetlením, ako aj elektrickými zásuvkami, ktoré získajú zelenú a čistú energiu z fotovoltaických panelov. Dôležitý míľnik čaká Turzov aj na jeseň, kedy je naplánované čistenie tajchu od komunálneho odpadu za pomoci dobrovoľných hasičov, občianskych združení i dobrovoľníkov pod odborným dohľadom. Pre plne funkčnú obnovu kúpeľov je nutná aj výmena dvoch menších parciel v majetku Košickej župy za parcelu bezprostredne pri brehu tajchu, ktorá patrí mestu Gelnica. Košický samosprávny kraj má taktiež záujem o dlhodobý nájom parcely pri príjazdovej ceste od Slovenského pozemkového fondu. V riešení je aj plocha parkoviska pred areálom.

Medzinárodne platnú maturitu získaš už aj v Košickom kraji!

Košický kraj rozhýbal svetové vzdelanie pre ambiciózných stredoškóľakov. Od najbližšieho školského roka majú študenti možnosť prihlásiť sa na štúdium programu s medzinárodnou maturitou International Baccalaureate Diploma Programme (IB DP), na ktorý získalo akreditáciu Gymnázium, Šrobárova 1, Košice. Pre najbližší školský rok 2023/2024 gymnázium otvára triedu s počtom 22 žiakov. Termín doručenia prihlášky je do 6.6.2023. Výberové konanie sa uskutoční v termíne 15.6.2023 v budove Gymnázia, Šrobárova 1, Košice. Prihlásiť sa môže žiak, ktorý ukončil 2. alebo 3. ročník gymnázia so štvorročným vzdelávacím programom, sextu alebo septimu gymnázia s osemročným vzdelávacím programom alebo 3. alebo 4. ročník bilingválneho gymnázia s vyučovacím jazykom anglickým. Na rozdiel od bilingválneho štúdia, ktoré sa končí slovenskou maturitou, je IB DP kompletne v cudzom jazyku a končí sa medzinárodnou maturitou platnou

6. 6. 2023

termín podania prihlášky

15. 6. 2023

výberové konanie do IB DP

po celom svete. Možnosť prihlásiť sa majú domáci i zahraniční študenti. IB diplom uznávajú všetky svetové univerzity, ako napr. Harvard, Princeton, Yale, ale i tie európske – University of Bremen, Oxford, Cambridge. Osnovy programu sú jednotné pre všetky IB školy na celom svete a získané maturitné vysvedčenie v medzinárodnom meradle zodpovedá štandardom prijatia na univerzitu. „**Sme veľmi radi, že sa nám po systematickom úsilí podarilo získať akreditáciu pre IB DP program a stať sa súčasťou prestížnej siete škôl po celom svete. Sme tretia štátna škola na Slovensku a jediná vzdelávacia inštitúcia s IB DP v našom regióne,**“ uviedla riaditeľka Gymnázia Šrobárova, Zlatica Frankovičová. Podrobné informácie o IB DP nájdete na www.srobarka.sk a www.strednapreteba.sk.

Výnimoční východniari si prevzali špeciálne ocenenia

Uznania sa dostalo 8 jednotlivcom, 8 kolektívom a jednej historickej osobnosti regiónu.

Šikovné ruky a múdra hlava ich preslávili i za hranicami krajiny. Sú to osobnosti svetových rozmerov, a predsa im učaroval východ. Niektorí sa tu narodili, iní sa sem priženili. Jedno je isté, dokázali veľké veci. Mnohí z vás možno ani netušia, že oproti kráča svetová vývojárka digitálnej rehabilitácie, ktorá zlepšuje život pacientov s ochrnutím tváre. Okrem toho, cesty východu roky

brázdi ultramaratónec, ktorý štartuje na svetových pretekoch. Župa o nich vie, robia z východu lepšie miesto pre život. To je poslanstvo Oceňovania osobností KSK, ktorého tradícia trvá od roku 2019. O laureátov ani tento rok nebola núdza. Galavečer sa konal pri príležitosti výročia prvého zastupiteľstva Košickej župy. Tá zasadala presne 23. apríla v roku 1924.

Toto sú osobnosti kraja za rok 2022

Cenu KSK si prevzali folkloristi zo súboru Parchovianka, nielen vďaka zápisu Karičky z Parchovian do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Na Zemplín putovalo ocenenie aj do Gymnázia Pavla Horova v Michalovciach, ktoré už sto rokov vzdeláva východniarov. Za reprezentáciu národnostnej ľudovej tvorby Medzibodrožia si z rúk predsedu KSK prevzali ocenenie aj členky Speváckeho zboru Árvalányhaj. Uznania od župy sa, žiaľ, nedožil kňaz, ktorý duchovne slúžil

počas totality – Jozef Tóth. Medzi ocenenými bol aj Ústav lekárskej a klinickej biochémie Lekárskej fakulty UPJŠ.

Čestná cena predsedu KSK

Z nej sa tešil archeológ a múzejník Dárius Gašaj. Za spojenie digitálnych technológií a kresieb klientov zariadení sociálnych služieb si ocenenie odnieslo i grafické štúdio Brut.to. Technické inovácie a liečbu ľudí s obrnou tváre vo svojej profesii spája laureátka Veronika Hudzíková. Mnohí dokázali veľké veci, no zostali skromnými. „Michelinovým jedlom je pre mňa aj domáci chlieb s maslom z miestnej farmy, síce varím aj v iných krajinách, ocenenie si odnášam ako hrdý východniar,“ dodal šéfkuchár Gabriel Kocák, ktorý varil i pre hollywoodske hviezdy. Skupinu Peter Bič

Project netreba predstavovať, ocenenie získali za veľký prínos na hudobnej scéne. Župa oceniť aj prácu dobrovoľníkov – kolektív zamestnancov U. S. Steel Košice za to, že bezodplatne pomáhajú prírode, ľuďom i zvieratám.

Cena predsedu KSK

Putovala vedcovi Jánovi Duszovi, ktorému výskum keramických materiálov priniesol aj iné ocenenia. Župa nezabudla ani na spoločnosť Herba Drug zo Spiša, ktorá poskytuje prácu ľuďom z okolia. Oceneným sa stal i spisovateľ a akademik Peter Karpinský, ako jeden z mála skúma komiks. Za skvelé športové výsledky kraj ocenil vytrvalostného bežca Slavomíra Lindvaia a za unikátne prepájanie techniky a biomedicíny Jaroslava Majerníka. Milí ocenení, ďakujeme vám, ste pokladom Košického kraja.

Archeológ Dárius Gašaj

Súčasťou galavečera bol bohatý kultúrny program

Špeciálne miesto má v pomyselnnej sieni slávy historickej osobnosti regiónu Jozef Polák. Novátor a mimoriadne pokrokový múzejník, riaditeľ Štátneho východoslovenského múzea v Košiciach, vedúca osobnosť kultúry prvorepublikových Košíc. Podrobnosti o ocenených sa dozviete na www.osobnostiksk.sk.

Vodíkové údolie dostalo zelenú

Autobusy s vodíkovým pohonom nie sú žiadne sci-fi. Košická župa sa k nim opäť priblížila. Na projekt žiada 9 miliónov eur.

Ak sa povie Vodíkové údolie, nepredstavujte si Winettoua na koni, ale jedinečný vodíkový ekosystém. Miesto, kde sa vyrába vodík udržateľným spôsobom a v rovnakom regióne sa aj spotrebúva. Košická župa plánuje takéto údolie vytvoriť na svojom území. Najnovšie sa zapojila do výzvy, v ktorej môže spolu so slovenskými i zahraničnými partnermi získať 9 miliónov eur. Požiadala ich od Európskej komisie z programu Horizon. Na svojom poslednom zasadnutí to schválilo Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja. Vodíkové údolie v Košickom kraji bude jedinečné a pre celú Európsku úniu veľmi dôležité. Najmä pre svoj cezhraničný partnerský presah na Ukrajinu, Zakarpatskú

oblasť, kde sa bude zelený vodík v budúcnosti vyrábať vo veľkých objemoch. Nasledovať bude jeho transport prerobenou vysokotlakovou plynovou infraštruktúrou cez Slovensko do ďalších krajín EÚ tak, ako to bolo a je pri zemnom plyne. Preto si názov nášho údolia vyslúžil označenie EastGate-H2EU. Poslanci odobrili aj založenie spoločnosti Autobusová doprava KSK. Tá sa postará o obnovu prímestských autobusov ekologickými vozidlami, najmä tými s nulovými emisiami. Košický samosprávny kraj plánuje zakúpiť autobusy na vodíkový pohon, ktoré by mohli jazdiť práve na zelený vodík, vyrobený doma, v Košickom kraji. Zastupiteľstvo 24. apríla rozhodlo aj o ďalšom osude Kreatívneho

centra, na ktoré župa po niekoľko-ročnej komunikácii so štátom získala 19 miliónov eur z Bruselu. Zvážilo, že projekt v bývalej tabakovej továrni na Strojárskej ulici v Košiciach nesie niekoľko rizík – ide o rekonštrukciu historickej budovy a získané financie je nutné vyčerpať do konca roka 2023. Reč bola o tom, či v rekonštrukcii budovy pokračovať s využitím aktuálneho finančného zdroja, alebo využiť iné alternatívne zdroje a vyhnúť sa tak možnosti vrátenia eurofondov. Keďže ide o zodpovednosť za verejné financie, rozhodli sa vyhnúť riziku. Župa tak bude hľadať iné finančné krytie projektu.

Priority poslancov KSK

Aké sú vaše ciele v aktuálnom volebnom období? Čo by ste chceli presadiť z pozície poslanca KSK?

Beáta Beke

(SZÖVETSÉG - Magyarok. Nemzetiségek. Régiók. | ALIANCIA - Maďari. Národnosti. Régióny)

Ako členka sociálnej komisie presadzujem skvalitnenie sociálnych služieb, čo je nevyhnutné v dnešnej dobe, ako všetko, čo sa týka regiónu, v ktorom nám voliči vyjadrili dôveru – v mojom prípade Gemer. Budem podporovať všetky návrhy, ktoré nám zabezpečia rozvoj a zníženie regionálnych rozdielov v našom kraji. Za prioritu považujem

aj podporu cezhraničnej spolupráce v turizme, ako aj rekonštrukcie ciest, ktoré patria pod kraj. Mojou srdcovou záležitosťou je naše životné prostredie, zachovanie pamätihodností a kultúrnych hodnôt. Okrem toho považujem za dôležité vzájomnú pomoc a pravidelnú výmenu informácií.

L'ubica Blaškovičová

(Občianska konzervatívna strana)

Kultúra a jej možnosti sa počas vynútenej covidovej prestávky značne zdecimovali a ešte potrvá, kým sa vrátia do zabehnutých koľají. Kultúrne organizácie a inštitúcie v pôsobnosti KSK prežili a hľadajú nové možnosti, ako prilákať návštevníkov. KSK má nielen osvedčené grantové programy, ale hľadá aj nové, ktoré pomáhajú vytvoriť pre umelcov

a tvorcov ďalší priestor pre ich realizáciu. To je téma, ktorej sa venujem dlhé roky a chcem byť nápomocná aj naďalej. Osobné smutné skúsenosti chcem využiť aj pri prevencii drogovej závislosti, téme, o ktorej sa neľahko hovorí a ešte ťažšie realizuje. Kvalitná kultúra, šport a zmysluplné využitie voľného času mládeže budú tou najlepšou alternatívou.

Slavomír Borovský

(nezávislý kandidát)

Okres Košice-okolie patrí medzi najmenej rozvinuté okresy. Som preto odhodlaný pomôcť v systémových zmenách, ktoré napomôžu regionálnemu rozvoju a cezhraničnej spolupráci. Je potrebné priblížiť politiku Košickej župy k potrebám obyvateľov, aby sme vytvárali kvalitný priestor pre život. Nestačí opraviť iba jeden most či cestu, ale je potrebné pozrieť sa na daný región ako funkčný celok a

vytvoriť súbor postupných krokov k naplneniu potrieb a zabezpečiť kontinuálne financovanie. Región Košice-okolie smerom na západ a ďalej až po Rožňavu je zabudnutý už dlhé roky a všetky dôležité rozvojové aktivity sa dejú mimo neho. Je a bude mojou povinnosťou pomôcť týmto obciam, aby sme nemali pocit „zabudnutého regiónu,“.

Otvorte bránu čarovnej krajiny Haravara

Hľadáte nápad na školský výlet alebo kujete plán na Deň detí? Nechajte si poradiť od Kaška, Majky a Maxa a vyberte sa za dobrodružstvom do sveta Haravara.

Pamätáte si, keď ste sa túžili stať princeznami a kráľmi, podzemnými bádateľmi alebo bojovníkmi so sedemhlavými drakmi? Nič nie je stratené. Či ste malí a či veľkí, zbaľte si desiatu a pod'ťe sa zatúlať do čarovnej krajiny Haravara. Košický samosprávny kraj so svojou organizáciou cestovného ruchu Košice Región Turizmus ju otvorili pred dvomi rokmi, presne na Deň detí.

Klikajte a inšpirujte sa

Nemusíte cestovať na koniec sveta. Budete prekvapení, koľko zážitkov

na vás čaká doma, v Košickom kraji, niekedy hneď za rohom ulice. Skvelý deň si môžete užiť v zábavných parkoch, múzeách, ale aj na ranči, v DinoParku či vo vtáčom raji. Vedeli ste, že haravara znamená krik detí a toto slovo nájdete aj v knihách slávneho rozprávkara Pavla Dobšinského? Vstúpiť do krajiny dobrodružstiev je jednoduché - kliknite na www.haravara.sk, vyzúvať sa nemusíte. Malých aj veľkých prevedú po Košickom kraji traja maskoti Kaško, Majka a Max, ktorí sľubujú veľkú zábavu, súťaže aj zaslúžené výhry. Rozprávková krajina, ukrytá v našom kraji, má dokonca vlastnú hymnu a ponúka príbehy pre každé zvedavé ucho aj oko.

Kam s deťmi v Košickom kraji?

Neváhajte vstúpiť do rozprávky, lebo típy na výlety, atrakcie aj detské podujatia už čakajú, stačí ich nasledovať. Na našom webe nájdete skvelé tipy nielen na rodinné výlety a dobrodružstvá, ale aj prehľad podujatí na najbližšie obdobie. Ešte ste neboli na prvom a jedinom drezinovom ovále na Slovensku? Nečakajte, šliapnite do pedálov a vyrazte na jedinečnú jazdu na drezinách na košickej Alpinke. Alebo sa vydajte na výlet do okolia Spišského hradu, ktorý vás privedie do skalného mesta, do raja, do pekla, k

pomocou pravekých nástrojov. Vyskúšame vašu šikovnosť pri práci s hlinou a pre budúce generácie môžete zanechať maľbu na kameni. Tak, ako pravekí ľudia - bez štetcov, len holými rukami. Sviatok malých Haravarníkov ozvláštnia aj potomkovia pravekých obožiteľníkov v teráriu. Ak si trúfate, prekročíte prah tajuplných podzemných chodieb. Ukážeme vám 3700 rokov starý rituálny chlieb aj najstaršie detské hračky v Haravare. Odchod je o 8:30 zo Železničnej stanice v Košiciach, lístky si možno zakúpiť na vylety.kosiceregion.com alebo osobne v Regionálnom informačnom bode na Hlavnej 48 v Košiciach.

osamotej kostolnej veži či geoglyfu. Máte chuť na adrenalín? Pod'ťe po stopách strateného bojovníka. Blízko Zádielskej tiesňavy, kam chodieval duch Kaško na naháňačku s košickým vetrom, v doline rieky Čremošná, nájdete pár drobných dediniek so zaujímavými pokladmi. Ak sa na svet radšej dívate z konského sedla, hýbajte na ranč Klokočina. A cestou si zalette do vtáčieho kráľovstva na Senianskych rybníkoch.

Pocestujte s nami v čase

V krajine Haravara je možné všetko, aj cestovať v čase. Na jeden taký výlet vás pozývame v sobotu 27. mája do Archeoskanzenu v Nižnej Myšli. Vyberte sa na Deň malých Haravarníkov. Nechajte sa odviezť historickým vláčikom až do poslednej doby ľadovej a objavte techniku lovenia mamutov. Zahrajte sa na malých archeológov pri hľadaní predmetov na Akropole

Začína sa rušné kultúrne leto

Zaujímavé aktivity prekračujú prah župných kultúrnych inštitúcií. Nechajte sa nahovoriť na atmosféru festivalov, oddych pri filme, ale aj netradičný nočný zážitok.

13. 5. 2023 Nezvyčajná noc v múzeách a galériách

Aj v tomto roku chystajú múzeá a galérie Košického samosprávneho kraja pre nač-

ných návštevníkov niekoľko prekvapení. Pripraviť sa môžete napríklad na tradičné riešenie záhad či novinku v podobe zeleného programu „Ako EKO“, ktorú pre návštevníkov pripravujú v Galérii umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi.

1. 6.-30. 6. 2023 Filmový jún v kraji

Košický kraj je krajom filmu, pochádza odtiaľ niekoľko významných filmárov a nájdete tu množstvo filmových lokalít. A filmu bude zasvätený aj jún, okrem iniciatívy „Pod' do kina s KSK“ vás čakajú aj zaujímavé sprievodné podujatia organizované v spolupráci s Filmovou

kanceláriou Košického kraja a po ročnej prestávke sa diváci môžu tešiť aj na Art film fest.

Sezóna festivalov začína

Živelná hudba, dynamický tanec, tradičné remeslá aj dramatická tvorba - festivaly v Košickom kraji si získajú každého. Odštartujú už 26. 5. Dňami Spišského Jeruzalema na Spiši, 31. 5. môžete navštíviť Festival kníh pod holým nebom v Trebišove a 1. - 4. 6. si rezervujte čas na festival Virvar - dni bábkového divadla a hier pre rodiny v Košiciach.

Viac informácií nájdete na webových stránkach a sociálnych sieťach kultúrnych organizácií Košického samosprávneho kraja.

Súťaž s tajničkou

Milí lúštitelia, správnu odpoveď z tajničky nám pošlite e-mailom na tajnicka@vucke.sk do **31. 5. 2023**. Vyhrať môžete power banku, šiltovku, ekologický zápisník, tašku a kľúčenku. Účastníci prihlásením sa do súťaže a splnením podmienok dávajú KSK svoj súhlas so spracovaním osobných údajov, ktorými sú poskytnuté identifikačné údaje účastníka súťaže (meno, priezvisko, e-mail, adresa trvalého pobytu, telefónne číslo). Tieto osobné údaje budú spracované výlučne na účely realizácie súťaže a odovzdania výhry. Výhercovia z predchádzajúceho čísla: **Jana Tureková, Martin Nebesňák**.

Petra je staroveké skalné mesto v Jordánsku. Posledná zmienka o ňom pochádza z čias križiackych vojen, potom ho poznali už len beduíni, ktorí tajili jeho existenciu. K "opätovnému objaveniu" Petry došlo v 19. storočí, keď švajčiarsky bádateľ J. L. (tajnička) získal dôveru miestnych a prenikol do tohto mesta. Od roku 1985 je Petra zaradená na zoznam svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a od roku 2007 patrí medzi nové divy sveta.

Autor: Juraj Mitošinka	mužské meno	vykonávala isté služby v reštaurácii	skratka Juliánskeho dátumu	žni kosou	prišiel neskoro	Pomôcky: malkao, akant, Elaf, CNA, yam	práškový pripravok z kakaa	akáže	značka prvku sodík	odborník v kníhtlačí	obru
Jozef (dom.)						chýbajúca suma					
mužské meno						paznechtík ostnitéy dokončia hryzenie					
skratka pre kus			prieľbiny v horskom masíve vydavok					obyvateľ Írska urobilo udanie			
vyhraté postavenie v šachu				súper, rival tlačová agentúra USA				cit. húkania sovy trhá (kniž.)			
tajnička											malá ofina
Pomôcky: Abdon, Ip, alúry, ult, aak, ambra	dávalo honorár vydávať zvuk tik										
výrobky ako predmet predaja							mužské meno oranie				
Ivana (dom.)				Izidor (dom.) člen na Rýne				zrakové orgány druh tanca			
značka jednotky kiloampér			spôsoby (zastar.) mesto v Rumunsku						v, vo (v med.) značka rubídia		
inými slovami (z lat.)						chatrný dom, barák					
ľahká dámska obuv						aromatický výlučok vorvaňa					